

FROM THE FOLK MUSIC VOCABULARY IN SĂLAJ

Denisa Maria Tout

PhD Student, "Babeş-Bolyai" University of Cluj-Napoca

Abstract: This paper focuses on the local authentic folk aspects in Salaj as well as on the terminology of this domain.

The folklore reveals the identity, the psychology, the feelings and the cultural heritage of a region, be it literary, musical or choreographic. Therefore, I intend to analyze the lyrical texts of folk music which reveal feelings of love, need, estrangement, weep, but also songs dedicated to agro-pastoral existence.

This category includes the lexical peculiarities of the aforementioned region as well as the sociocultural and anthropological aspects.

The linguistic area includes numerous words from the folk music terminology used in Salaj therefore the richness of the material permits us to analyze words and syntagms.

Therefore, the paper focuses on this terminology from an etymologic and semantic viewpoint.

Keywords: folk music in Sălaj, meaning, notion

0. De-a lungul timpului, sălăjenii și-au făurit propriul folclor, bogat în creații artistice, obiceiuri și tradiții populare, asupra căruia și-au orientat atenția atât etnografi ai locului, cât și alți cercetători. Folclorul, indiferent de natura lui: literar, muzical sau coregrafic, dezvăluie identitatea, psihologia, sentimentele și zestrea culturală a unei țări sau a unei regiuni. De pildă, în cadrul folclorului muzical, găsim numeroase doine ale vechiului județ Sălaj pe care locuitorii le cântă și astăzi, fie la bucurie sau la supărare ori la necaz, fie la muncile câmpului ori la nunți și la petreceri.

0.1. Categoria abordată surprinde, pe de-o parte, unele dintre particularitățile lingvistice ale regiunii în discuție și, pe de altă parte, aspectele socioculturale și antropologice. Astfel, în paginile lucrării, ne vom referi la terminologia folclorului muzical sălăjean, mai ales, din perspectivă etimologică și lexico-semantică.

0.2. Despre existența folclorului sălăjean, Leontin Ghergariu constata că „românii din Sălaj – la fel ca românii din alte părți – și-au făurit și ei un folclor pe măsura rosturilor lor istorice de odinioară. În acest folclor, se întâlnesc valori artistice inestimabile care au fost

remarcate de către cei ce au avut ocazia să-l cunoască. [...] Din folclorul sălăjean, cele mai multe creații sunt cele lirice, în care poporul și-a exprimat cu sinceritate uimitoare și cu multă măiestrie artistică durerea și bucuriile, veselia și tristețea, nemulțumirea și bărbăția, cu un cuvânt întreaga gamă de sentimente care i-au frământat sufletul și prin care a căutat să dea răspunsuri celor mai variate întrebări ridicate de viața emoțională. Dragostea, dorul după cei dragi, lipsurile, suferințele care l-au silit să plece de multe ori printre străini pentru a-și agonisi existența, apoi serviciul militar greu și umilitor etc., toate aceste le-au exprimat sălăjenii în doinele și cântecele, numite în partea locului, hori și în strigăturile zvâcnitoare, numite și chiuturi, p'ituri și iuituri și în bocete" (1973, 5-6).

0.3. De asemenea, Eugenia Cernea remarca atât aspectele folclorului muzical zonal, cât și asemănarea acestuia cu regiunea învecinată – Bihorul: „culegerile pe care le-am întreprins în anii 1969-1971, în județul Sălaj, zona sub Meseșului și a Barcăului, ne relevă faptul că Sălajul are un folclor al său specific, o creație a sa locală, un stil propriu care îi conferă un colorit aparte, atât atunci când se manifestă prin creații proprii, cât și atunci când integrează stilului local melodii cu o circulație de pe arie transilvăneană mai largă. [...] Asemănarea cu Bihorul se referă însă numai la structura melodico-modală; stilul ornamental al cântecelor diferă. Se remarcă în zona sub Meseșului un alt stil vocal de ornamentare, care pare a fi foarte vechi și rar întâlnit în alte zone din țară și care se manifestă printr-o apogiere superioară repetată a sunetelor lungi" (1972, 7-9).

1. Din gama largă și variată a creațiilor folclorului muzical sălăjean, propunem, spre analiză, câteva cântece de dragoste și de dor, de jale, de înstrăinare, dar și unele texte ce vizează obiceiurile sălăjenilor. Melodiile sunt însoțite adesea de formația instrumentală alcătuită din muzicanți numiți în graiul local *hegheduși* și vioara – instrument muzical cunoscut cu denumirea de *heghedă*. „Formația obișnuită este compusă din trei instrumentiști: «primașul», care cântă la vioara I, «contrașul», care cântă la vioara a II-a, în limbaj lăutăresc numită «contră» și muzicantul care cântă la «contralău», care este un instrument mai mare decât un violoncel, dar mai mic decât un contrabas" (Cernea 1972, 9-10).

1.1. Seria compozițiilor muzicale se deschide cu doinele de dragoste și de dor – sentimente omniprezente care răscolesc sufletul omului pe tot parcursul vieții.

Un cântec vechi, ce surprinde cuvinte locale, este *Prin pădurea rară-n jos*: „Pân pădurea rară-n jos, / Mere badea cel frumos, / Cu boii de *clocoțai*, / Cu ruda de *pipijoi*, / Cu

butuci de mere dulci, / Cu caru' de *doholean*, / Cu butuci de *măieran*; / Pântre *zițe cărăjele* / Ş-aşe să duce cu ele" (Cernea 1972, 23).

Următoarea compoziție muzicală prezintă mândria de a fi fecior sălăjean: „M-o făcut mama pă mine / *Cătîngan* și bine, bine; / Subțârel ca bradu-n munte / Să fiu drag la fete multe. / Fetile di pă Sălaj / Aproape tăte mi-s draji! / Da m-oi duce pă su Codru / Ca să-mi văd jocu și portu, / Să-mi ieu fată cu *gubiță*; / Care-i dulce la guriță" (Mocanu 2004, 116).

Din vechiul județ Sălaj, selectăm, spre discuție, creația: „La tătă lumè i-i ciudă, / Pân-ce mă iubesc cu slugă, / Da' io, *zoala*, n-am ce face / Dacă mie slugă-mi place. / Mai bine-un slugă frumos / Ca ş-on gazdă *zăhăios*: / C-a sluji o lună-doauă / Și ş-a face casă noauă; / C-a sluji un an o' doi / Și ş-a lua car cu boi" (Mocanu 2013, 44).

Ultimele două cântece prezintă dorul – amprenta lăsată de instalarea dragostei – urmat de stările de neliniște: „Cine nu ști ce-i doru, / Doarme noapte ca puiu, / Dorule, bucat-amară, / Ieși de la mine afară; / Dorule, bucată re, / Ieși de la inima me. / Dorule, ce ți-am strâcat / Că mă ții robuț legat? / Nu ți-i *bugăt* de tri ai / De când la inimă-mi stai?" (Ghergariu 1973, 40); „Cine are-n lume drag / Mai mult umblă tăt *beteag*. / Că dragostile și doru / Ale îmbolnăvesc omu" (Ghergariu 1973, 41).

1.1.1. În cadrul acestor doine de dragoste și de dor se pot observa, mai ales, cuvintele derivate. Astfel, textele selectate cuprind termenii :

- *beteag*, de origine maghiară, *beteg*, are sensul ‘bolnav’ ;

- *bugăt* (adv.), cu etimologie necunoscută, are înțelesul de ‘destul’, ‘suficient’, ‘de ajuns’. După DA I, partea I, termenul provine din magh. *boglya* „căpiță de fân”. Cuvântul apare și în Maramureș fiind menționat de Farcaș (2009 b, 139);

- *cătîngan*, cu varianta *cătîngan*, derivă de la cuvântul *cătinel*, are sensurile ‘agale’, ‘încet’, ‘ușor’, ‘liniștit’ și provine „din lat. pop. *cautelīnus s. *cautelēnus «cu precauțiune, în mod prevăzător» (din cautēla «prevedere»)). Cuvântul s'a simțit, prin etimologie populară, compus din *caute* și *lenis*. Primul element, *căte*, a fost confundat cu *câta* «puțin» (...) și astfel s'a format la Megleniți *căterpu* «repede» (= câta + rău), opus lui *cătelin* «încetișor». După analogia lui *încetinel*, i s'a modificat sensul și s'a metatezat forma mai veche *cătelin* în *cătinel*, iar prin substituire de sufix, s'a născut *cătinaș*" (DLR II 1940, 212). În privința atestării termenului și a sensului acestuia, „cum însă nici hărțile ALR nu pot ilustra întru totul repartiția unor forme, în paginile dicționarelor sau atlaselor lingvistice, am identificat și alte

variante formale, ceea ce ilustrează dinamica internă, mai ales sufixală, a limbii române. Astfel, la *încet*, se mai poate adăuga *încetuleţ, încetuţ*; (...) la *cătîlin, cătenelaş, cătenel, cătineluş, cătineluşel, căteneluţ, cătineluţ, cătinică*” (Chircu 2014, 58). Fiind „ultimul dintre adverbele înregistrate în harta 103 (141), *cătîngan* (cu derivatele sale), are răspândire unidialectală, caracterizând Crişana. În sudul acestei regiuni, cu excepţia unui punct de anchetă (315 Ciomeghiu/Bihor), se foloseşte *cătîngănaş* (pct. 305, 320 şi 324), în vest, în est şi în nord-est, *cătîngan*, iar, în nord, se foloseşte *cătigan* (pct. 341, 343 şi 345). Aria sa se intersectează, în Ţara Oaşului, cu cea a lui *cătîlin*, prezent în Maramureşul învecinat (Candrea 1906, p. 55)” (Chircu 2014, 60) ;

- *cărăjele* reprezintă pluralul lui *cărăjea*, cu originea în tc. *karaga*, înseamnă ‘negricios’; şi indică 1. „adj. inv. negru închis, 2. substantivizat *Surliţă, Pestiţă, Caragea* [= pasăre neagră?], 2. subst. «văzdoagă»” (DLR II 1940, 124), 3. ‘flori de grădină’. Contextual, în creaţia dată, este relevant sensul al doilea, ‘văzdoagă’;

- *clocoţai* indică 1. „plantă ierboasă din familia ranunculaceelor, care creşte în Maiu şi Iunie prin păşuni şi prin păduri [...]; 2. Plantă ierboasă din aceeaşi familie, cu flori mari albastre, care creşte în Iunie – Iulie prin lunci, locuri joase, păşuni umede şi năşipoase din marginea pădurilor şi prin mărăcinişuri” (DLR I 1940, 564-565); iar în privinţa etimologiei termenului, aceasta este nesigură ;

- *doholean* derivă de la *dohot*, este de origine ucraineană, *dehoti*; şi denotă 1. un „lichid vâscos asemănător cu păcura (I, 1), constituit dintr-un amestec de răşini vegetale (extrase din scoarţă sau din lemn de mesteacăn, de pin, de arin sau de fag) şi ulei, întrebuinţat la protecţia cârligelor folosite în pescuitul marin, la uns osiile de la roţile carului, în tratarea unor boli de piele etc. păcură (I, 2)” (DLR IV 2010, 1294), 2. ‘floare de pădure’;

- *gubiţă* derivat de la *gubă* (+ suf. dim. -iţă) – de origine maghiară, *guba* – are sensul ‘sarică, manta de lână’;

- *măieran* (variantă a lui *măghiran*) – cuvânt care trimite la plante desemnează ‘plantă erbacee cu flori albe sau roşii şi cu miros plăcut, se foloseşte sub formă de ceai’ şi a pătruns în graiurile sălăjene prin intermediul termenului maghiar *majoránna* ;

- *pipîjoi* provine din *pupezoii* („pupăză” + suf. -oi) şi are sensurile 1. ‘bărbătaşul pupezei’, 2. fig. ‘tânăr uşuratic’, 3. (reg.) ‘numele mai multor plante erbacee’, adică este o ‘plantă cu

florile roșii purpuri care se culege primăvara și este folosită în medicina populară' - ultima accepție primează în cântecul citat ;

- **zăhăios** derivă din vb. *a zăhăi* + suf. -os, provine de la ucr. *zahaity*; și semnifică 1. 'a hărțui', 2. 'a stingheri, a sâcâi', 3. 'a arunca în dezordine' ;

- **zițe**, variantă a subs. *vițe*, în pronunție maramureșeană, cu palatalizarea labiodentalei $v > z + e, i$ – fenomen¹ care ne face să credem că acest cântec a fost adus la un moment dat în zonă de un maramureșean, cu pronunția originală, iar cei ce l-au preluat au păstrat pronunția. Neînțelegând acest fenomen dialectal specific Maramureșului, Cernea l-a apropiat de numeralul *zece*, ceea ce constituie o eroare care se încadrează în fenomenul etimologiei populare;

- **zoală**, după Mircea Farcaș (2009, 64), termenul este un derivat regresiv de la vb. *a zoli*, „a înmuia rufe (în vederea spălării)”, creat pe teren românesc de la ucr. *золá (zolá)*² 'cenușă' + suf. vb. -i. (atestat în localitatea Apșa de Jos); de la această activitate care presupune mult efort, este lesne de înțeles evoluția sensului spre *trudă, strădanie*³.

1.2. A doua categorie a compozițiilor muzicale vizează textele de jale construite pe un ton trist și apăsător, rostite fie la despărțirea îndrăgostiților, fie în momentele grele ale vieții.

Din cadrul acestei grupări selectăm, spre discuție, doar două texte: „Bădiță, din ce te-ai dus, / Nici am voaie, nici am răs, / Că n-o trecut nici o sară, / Să nu ies plângând afară, / Nici o dalbă dimineață, / Să nu vărs lacrimi pă față. / Bădiță, din ce te-ai dus, / **Barșon** pă cap nu mi-am pus / Și nici la **grumaz** măргеle, / Nici în **jejete** inele, / Bădiță, de a ta jele” (Ghergariu 1973, 63-64). „Mi să mărită drăguța / Și-i rămâne grădinuța / Și arată și **grăpată**, / Numa' trabă sămânată. / Sămâna-u-aș bosoioac - / M-o lăsat cu mare foc; / Sămâna-u-aș cărăjele - / M-o lăsat cu mare jele” (Mocanu 2013, 44).

1.2.1. Lexicul creațiilor de jale include termenii:

- **barșon** – cu etimologie maghiară, *bársony* – semnifică 'catifea', fiind întâlnit și în regiunea învecinată, Maramureș, „*barșon* «catifea» <magh. *bársony* (ALR II s.n., vol. IV, h. 1207, pct. 353, 362)” (Farcaș 2009b, 131) ;

¹ Cf. Farcaș (2009 a, p. 88) și ALRR – Mar. , vol. II, h. 483.

² Vezi Farcaș (2009 b, p. 64) în rusă termenul *zolușca* "Cenușăreasa".

³ Ni se pare aberantă explicația lui Mocanu A. (2013, p. 44) care consideră că acest termen are sensul 1. 'zău!' (interj), câtă vreme, interjecția *zău* din limba română are drept etimon lat. *deus*;

- **grăpată**, participiul vb. a *grăpa* (< alb. *grep*), cu sensul ‘a netezi, a mărunți cu grapa terenul arat’ (v. DLRM s.v.);

- **grumaz** - „înruit cu alb. *grumas* (*gurmas*) «gâtlej»; par a deriva amândouă dintr-un lat. pop. **grumus*” (DLR VI 2010, 322) are sensul ‘gât’. După DLRM (s.v.), termenul *grumaz* este moștenit din traco-dacă, fiind regăsit și în alb. *grumez*;

- **jejete** reprezintă forma populară pentru *degete*, ajuns într-o primă formă *dejăte* (cu transformarea lui *g* > *j* – caracteristica subdialectului crișean), iar apoi, prin asimilare, *d* + *j* = *j* + *j*.

1.3. Următoarea serie de creații muzicale le vizează pe cele de înstrăinare cântate atât la plecarea tinerilor în armată – cunoscută în regiune cu denumirea de *cătănie*, cât și la părăsirea satului sau a țării. Astfel, tema plecării în armată se regăsește în compoziția: „Io mă duc mândră-n *cătane*, / Tu rămâi și spală haine; / Spală și năframa me, / Care-am *holteit* cu ie / Și-o spală cu lăcrămele / Și-o uscă cu dor și jele / Și dacă tu i spăla, / Vină la mine cu ea, / O la mine o trimete / Pă șuieru vântului, / Pă fundu pământului, / Că io-acolo-oi fi culcat / Cu pușca plină la cap, / La picioare tri pistoale, / Vai de a me depărtare” (Ghergariu 1973, 75).

Părăsirea satului este evidențiată în textul: „Foaie verde de *sarsău*, / Doru-mi-i de satu meu, / C-am lăsat tri mândre-n el, / Una-n deal și una-n vale, / Una-n ulița ce mare, / Ce din deal s-o măritat, / Ce din vale m-o lăsat, / Ce din ulița ce mare / Nici grije nu mi-o are” (Ghergariu 1973, 71). „De-ai juca ca nuca-n *ciur*, / La străin tot nu ești bun; / De-ai juca ca aluna, / Străinu-ți bagă vina. / Să aibă străinu’ vreme, / Peste mine-ar tăie lemne; / Să aibă străinu’ rând, / Zău, m-ar țâne tot flămând” (Mocanu 2013, 47).

1.3.1. Reținem spre analiză și câțiva termeni ai cântecelor de înstrăinare, cum ar fi:

- **cătane**, pluralul lui *cătană*, provenit „din ung. *katona*, idem (cu aceeași prefacere a lui *o* > *a* ca în sârb. *katana*, slov. pol. *katan*)” (DLR II 1940, 199), însemnând ‘soldat’, ‘militar’;

- **ciur**, cu etimologie latină – *cibrum* –, acesta denumește ‘unealta de cernut neghina, pleava și gunoiul din cereale, confecționată din sârmă, fixată pe o ramă circulară de lemn’;

- **holteit** s-a format de la vb. a *holtei* cu sensul ‘a trăi, a petrece ca holtei’ - ‘bărbat tânăr neînsurat’ și are baza în „rut. *hol’ťjai* «om desfrânat», care se ține numai de chefuri și duce o viață dezordonată” (DLR VI 2010, 402);

- **sarsău** este varianta lui *sasău* – format din *sas*[chIU] + suf. -ău, provenit de la magh. *szászfű*; și denotă ‘saschIU, brebenoc’.

1.4. Pe lângă textele care exprimă sentimente, există și unele melodii care surprind obiceiurile sălăjenilor: „Alătura cu drumu, / Ară badea cu plugu / Cu doi boi cam **hedeșei** / De ți-i drag să coț la ei. / Trece mândra p-acoalè / Și din gură-așè grăiè: / - Noroc bun, bade, la plug! / Margă-ț bine boii-n jug! / Margă-ț boii rumegând / Și tu, bade, fluierând” (Mocanu 2004, 117). „Io-s cioban la uăi pă munte / Și-am avut mândruță multe / Io cioban la uăi am fostu / Bâr, oiță bâr. / [...] Când răsare sfântu soare / Io-s cu turma pă **răzoare** / Mândra vine cu mâncare / Hai mândruță, hai. / Când răsare mândra lună. / Io-s cu turma la **mulsură**, / Mândră vine să-i dau gură, / Hai mândruță hai” (Jecan 2009, 81). „Mândră-i hore secerii, / La culesu grăuli, măi. / Supăratu-i gazda nostu, / C-o vinit soarile-n josu. / De l-ar ajunge cu mâna / L-ar aduce unde-i luna. / Da noi holda uam gătitu / Cunună ne-am împletitu. / Ș-om mere degrabă-n satu, / C-am fo harnici și-am gătat. / Cununa trebe udată, / Cu pălincă nu cu apă. / Udați-ne cât de tare / Să crească holda mai mare. / Că li fântâna-n ocolu / Iele dorm de să omoru. / Și li fântâna-n grădină, / S-o culcat di la **ujină**” (Jecan 2009, 62).

1.4.1. Terminologia desprinsă din universul agropastoral al obiceiurilor este compusă din cuvintele:

- **hedeșei** reprezintă forma de plural și varianta lui *hegheș* – cu etimologie maghiară, *hegyes*, care înseamnă ‘ascuțit’, ‘cu coarnele înalte, ascuțite și date pe spate ca ale caprelor’;
- **mulsură** este format de la *muls* + suf. –ură și semnifică 1. ‘muls’, 2. ‘cantitatea de lapte mulsă odată de la o oaie sau de la toate oile din turmă’. Astfel, „obiceiul cel mai complex (ca structură și amploare a participării), legat de sosirea primăverii, este cel al constituirii turmelor de oi, al începutului anului pastoral. În Sălaj, acest obicei se numește «împreunatul oilor» și are ca moment principal «măsurileșul laptelor», în care, cu unele diferențe de la un sat la altul, se stabilește cantitatea de lapte pe care fiecare gospodărie o va primi în timpul anului pastoral. Deși în majoritatea satelor județului Sălaj «împreunatul oilor» este o sărbătoare cu semnificații strict economice, există totuși și unele localități în care acest moment care corelat cu o serie de obiceiuri și credințe ancorate într-un alt câmp de semnificații – cel legat de renașterea vegetației la începutul primăverii” (Șișeștean 1999, 80) ;
- **răzoare**, cu etimon care trimite la bg., sb. *razor*, are sensul (cf. DLRM s.v.) 1. ‘fâșie îngustă de pământ nearat, servind drept hotar și potecă între două ogoare’, 2. ‘loc arat, ogor’;

- **ujină**, cu varianta **ojină**, provine „din v. sl., scr. *ŭzina* – Ujonă, ojonă < magh. *uzsonna*, *ozsonna*” (DLR XII 2002, 45) și indică ‘jumătatea timpului dintre amiază și asfințit; gustarea care se ia în acest moment’, CADE trimite la un v. sl. *užina*.

2. Bazându-ne pe creațiile folclorului muzical, am încercat să realizăm un scurt inventar al lexicului sălăjean care s-a dovedit a fi variat, cuprinzând sferile de existență ale locuitorilor regiunii cercetate. De asemenea, am trecut în revistă etimologiile termenilor și am explicat semnificațiile cuvintelor, raportându-ne, atât la context, cât și la sensul general al noțiunilor analizate.

3. Astfel, în graiurile sălăjene, pe lângă elementele moștenite din latină, se poate observa influența limbilor maghiară, slavă și ucraineană. Cu toate că zona în discuție nu se află în imediată apropiere cu populația de origine slavă, aceste cuvinte împrumutate, alături de cele de origine maghiară, se regăsesc în denumiri de articole de îmbrăcăminte, de unelte agricole, de plante cultivate, de floră și de faună, respectiv însușiri omenești, imprimând Sălajului o particularitate specifică.

4. Prin prezentarea creațiilor folclorului muzical și prin urmărirea terminologiei acestui domeniu, am constatat că regiunea analizată are nu numai un folclor propriu, ci, pe cursurile principalelor văi, s-au format graiuri diferite ce oferă zonei un caracter individual și divers.

Bibliografie

a) Articole și studii

BURGHELE, Camelia (2015). *Șapte zile în Țara Silvaniei. Un exercițiu de antropologie culturală* – Ediția a II-a, revizuită și adăugită –, Zalău, București, Editura Caiete Silvane, Editura *Etnologică*

CERNEA, Eugenia (1972). *Folclor muzical din Sălaj. Zona sub Meseșului și a Barcăului*, Sălaj, Centrul Județean de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă

CHIRCU, Adrian (2014). „Adverbul de mod în ALR, I, I și în ALRM I. harta «Merg încet»” în *Lucrările celui de-al XV-lea Simpozion Internațional de Dialectologie* (Cluj-Napoca, 13–14 septembrie 2012), Editura Argonaut Scriptor, pp. 51–64

FARCAȘ, Ioan-Mircea (2009a), *Fonomorfologia subdialectului maramureșean*, Nürnberg, Editura Durckzentrum

FARCAȘ, Ioan-Mircea (2009b). *Lexicul subdialectului maramureșean*, Cluj-Napoca, Editura Dacia

GHERGARIU, Leontin (1973). *Folclor literar din Sălaj*, Zalău, Centrul de Îndrumare a Creației Populare și a Mișcării Artistice de Masă al Județului Sălaj

GOIA, Ioan Augustin (1982). *Zona etnografică Meseș*, București, Editura Sport – Turism

JECAN, Viorel (2009). *Rămâi sănătos Agriju. Folclor muzical de pe Valea Agrijului*, Zalău, Editura Caiete Silvane

MOCANU, Augustin (2004). *Folclor din Țara Silvaniei*, Zalău, Editura Caiete Silvane

MOCANU, Augustin (2013). *Folclor Literar din Vechiul Județ Sălaj*, Slobozia, Editura Star Tipp

MÓZES, Tereza (1984). *Zona etnografică Crișul Repede*, București, Editura Sport-Turism

ȘIȘEȘTEAN, Gheorghe (1999). *Forme tradiționale de viață țărănească. O cercetare etno-sociologică a zonei Sălajului*, Zalău, Editura Caiete Silvane

TUDOR, Victoria; Augustin TUDOR și Maria-Gabriela ENGHES (2014). *Elemente de etnografie și folclorul obiceiurilor din satul Gostila-Sălaj – studiu monografic*, Cluj-Napoca, Editura Risoprint

b) Dicționare

CANDREA, I.-A și ADAMESCU, Gh. (1926-1931). *Dicționarul enciclopedic ilustrat „Cartea Românească”*, București, Editura Cartea Românească (DEI)

CSILLAG, Imre și SZILI, Péter (2002). *Dicționar român-maghiar, maghiar-român*, Constanța, Editura Steaua Nordului Constanța (DRMMR)

OPREA, Ioan et alii (2006). *Noul dicționar universal al limbii române*, București, Editura Litera Internațional (NDULR)

PETROVICI, Emil (coord.) (1956-1972). *Atlasul lingvistic român. Serie nouă*, vol. I-VII (ALR)

*** *Dicționarul limbii române* (2010), tomurile I-XIX, București, Editura Academiei Române (DLR)

*** *Dicționarul limbii române moderne* (1958), București, Editura Academiei (DLRM)